

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.411.002.02.2020

Pani
Irena Woźniak
Kierownik Ośrodka Pomocy
Społecznej
w Mieścisku
ul. Janowiecka 2,
62-290 Mieścisko

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/20/505 – Pomoc gmin w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży w czasie trwania epidemii COVID-19.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku (dalej OPS lub Ośrodek), ul. Janowiecka 2, 62-290 Mieścisko.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Irena Woźniak – Kierownik OPS od dnia 19 lipca 2019 r. (dalej: Kierownik),
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania dotyczące realizacji zadań pomocowych w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w czasie trwania epidemii COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2021 (do 19 lutego 2021 r.).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu.
Kontroler	Jakub Łakomecki, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/162/2020 z 16 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str.1-2)

II Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku prawidłowo rozpoznawał i określał potrzeby dzieci i młodzieży³ szkolnej kwalifikującej się do uzyskania pomocy w zakresie dożywiania. W ramach wsparcia Ośrodek, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴, udzielał pomocy w postaci posiłku lub zasiłku celowego na zakup żywności. Po wprowadzeniu stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii, wprowadzone zostały rozwiązania mające zapewnić realizację kierowanych do uczniów zadań pomocowych w obszarze dożywiania. Prowadzone postępowania były prawidłowo dokumentowane, a decyzje o przyznaniu pomocy wydawano terminowo. Finansowanie pomocy odbywało się ze środków własnych Gminy oraz ze środków dotacji celowej przekazywanych przez Wojewodę Wielkopolskiego za pośrednictwem Urzędu Gminy. W kontrolowanym okresie dotacje zostały w pełni wykorzystane.</p> <p>OPS prawidłowo realizował obowiązki sprawozdawcze, terminowo sporządzając sprawozdanie z realizacji Programu, które po podpisaniu przez Wójta było przekazywane</p>
---------------------	---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Definicja programowa, dalej: uczniowie.

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876), dalej: ups.

Wojewodzie. Wykazane w sprawozdaniach dane były zgodne ze stanem faktycznym oraz posiadaną przez OPS dokumentacją. Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości polegały na nieujęciu w opracowanym na zlecenie OPS projekcie przyjętej w gminie strategii rozwiązywania problemów społecznych zagadnień oraz danych dotyczących niedożywienia, a także błędnego wskazywania organu w wydawanych decyzjach. Nie miały one jednak wpływu na realizację pomocy w zakresie dożywiania. Wobec znaczącego spadku liczby pobieranych świadczeń w okresach przerwy w nauce, Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na potrzebę rozważenia, czy sposób informowania przez OPS mieszkańców gminy o możliwości ubiegania się o pomoc w obszarze dożywiania w tych okresach, który polegał dotychczas na przekazywaniu informacji w powyższym zakresie podczas zbieranych wywiadów środowiskowych, jest wystarczający. Zwiększeniu świadomości w tym obszarze służyłoby przykładowo zamieszczenie stosownej informacji na stronie internetowej jednostki.

III Opis ustalonego stanu faktycznego.

1. Określenie potrzeb na terenie gminy w zakresie dożywiania uczniów.

Diagnoza problemu niedożywienia wśród mieszkańców Gminy Mieścisko (dalej: Gmina) - zgodnie z wyjaśnieniem złożonym przez Kierownika OPS - została dokonana przez pracowników socjalnych, przedstawicieli organów gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policji oraz dyrekcji i nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych. W celu wsparcia działań w zakresie dożywiania, Rada Gminy uchwaliła w 2018 r. program osłonowy w zakresie dożywiania w ramach rządowego programu *Posiłek w domu i szkole* na lata 2019 – 2023. W obowiązującej w gminie *Strategii rozwiązywania problemów społecznych*⁵ nie zostały ujęte zagadnienia oraz dane dotyczące dożywiania i zapewnienia posiłku osobom potrzebującym. W treści dokumentu odniesiono się do występujących na terenie gminy problemów społecznych takich jak bezrobocie, uzależnienia, ubóstwo czy bezdomność. Według załączonych do Strategii wyników przeprowadzonego badania ankietowego istniała potrzeba podjęcia działań w zakresie wsparcia osób w zakresie dożywiania⁶. Projekt strategii został opracowany przez zewnętrzny podmiot, na zamówienie Ośrodka.

W Strategii, w odniesieniu do zdiagnozowanej sytuacji społecznej, o której mowa w art. 16b ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, opis ww. elementów zagadnień nie został powiązany ze zjawiskiem niedożywienia, a w konsekwencji nie zostały określone w tym obszarze cele oraz wskaźniki ich realizacji.

(akta kontroli str. 18 - 83)

Kierownik OPS wyjaśniła, że jednym z problemów opisanych w strategii jest ubóstwo, obejmujące także problem niedożywienia. Działania realizowane w ramach systemu pomocy społecznej mają na celu ograniczenie ubóstwa oraz poprawę warunków życia i zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców poprzez udzielanie

⁵ Uchwała Nr XXXV/272/14 Rady Gminy Mieścisko z 6 listopada 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Mieścisko na lata 2014 – 2021 (dalej: Strategia).

⁶ W wynikach przeprowadzonego badania ankietowego zamieszczono odpowiedzi: „stołówka/jadłodajnia 1” oraz „zbiórki żywności 3”, oraz „Stołówki w placówkach szkolnych 1” nie wskazano czy wartość przedstawia procent uzyskanych głosów, czy liczba ankietowanych którzy udzielili takiej odpowiedzi.

tymczasowego wsparcia, w tym w zakresie dożywiania. Kierownik zaznaczyła również, że w sporządzanym raporcie o stanie gminy, w którym prezentowane są osiągnięte, założone w strategii rezultaty, podawana jest również liczba uczniów objętych programem dożywiania.

(akta kontroli str. 293-294)

NIK wskazuje, że udział od 2006 roku Gminy Mieścisko w realizacji programów dożywiania oraz przedstawianie danych z ich realizacji świadczy o tym, że w momencie przyjmowania Strategii w 2014 roku posiadano wiedzę o występowaniu zjawiska niedożywienia wśród uczniów, które może być spowodowane problemem ubóstwa w rodzinach, jednak nie jest z nim równoznaczne, a co za tym idzie kierunki podejmowanych działań i ich mierniki również mogą być różne. Przykładem takich działań może być realizacja zadań inwestycyjnych służących przygotowywaniu i wydawaniu posiłków jak stołówki szkolne lub miejsca przygotowywania i wydawania posiłków, działające również w dni wolne od nauki. Posiadanie danych o udzielonym wsparciu w zakresie zapewnienia posiłków dla uczniów, gromadzonych na przestrzeni lat, pozwalało na zdiagnozowanie problemu i ujęcie go w treści Strategii wraz z kierunkami działań.

W sprawozdaniu z działalności OPS za 2019⁷ rok Kierownik Ośrodka przedstawiła dane dotyczące realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” podając rodzaj udzielonego świadczenia, liczbę osób objętych pomocą oraz liczbę świadczeń a także koszt realizacji programu z podziałem na środki własne oraz środki pochodzące z dotacji. Ogólna liczba osób objętych wsparciem w ramach Programu w 2019 r. wyniosła 282, a łączny koszt jego realizacji to 149 tys. zł. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych⁸ nie sporządzono sprawozdania z działalności Ośrodka za 2020 rok.

(akta kontroli str. 353-363)

W okresie objętym kontrolą, informacje o potrzebie udzielenia uczniom wsparcia w obszarze dożywiania OPS otrzymywał:

- bezpośrednio od rodziców – 199 wniosków dotyczących 200 uczniów,
- w wyniku działań pracowników socjalnych – 187 wniosków dotyczących 221 uczniów,
- od dyrektorów placówek oświatowych – 14 wniosków dotyczących 10 uczniów⁹.

(akta kontroli str. 11-17, 122)

Ośrodek nie posiadał uregulowań wewnętrznych dotyczących identyfikowania i monitorowania potrzeb osób, w tym uczniów zagrożonych niedożywieniem. Kierownik OPS wyjaśniła, że pomoc w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych udzielana była na podstawie zapisów ustawy o pomocy społecznej, zapisów wieloletniego rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz uchwał Rady Gminy Mieścisko¹⁰.

⁷ Sprawozdanie za 2019 rok sporządzone na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej zostało przedłożone Radzie Gminy Mieścisko w kwietniu 2020 roku.

⁸ tj. do dnia 24 lutego 2021 r. Termin złożenia sprawozdania przypada do końca lutego 2021 r.

⁹ W 2019 roku przekazano 208 wniosków od rodziców lub opiekunów, 111 wniosków w wyniku działań pracowników ośrodka oraz 24 wnioski pochodzące od dyrektorów placówek oświatowych.

¹⁰ Uchwały Nr III/I 6/18 Rady Gminy Mieścisko z dnia 21 grudnia 2018r. w sprawie: podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,

(akta kontroli str. 131)

W związku z ogłoszeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 16 marca 2020 r. stanu zagrożenia epidemicznego, a od 20 marca stanu epidemii¹¹, zarządzeniami Kierownika OPS w Mieścisku wprowadzono ograniczenia bezpośredniej dostępności obsługi Klientów w Ośrodku¹². Z ich treści wynikało, że zachowano możliwość przyjmowania interesantów, ograniczono jednak ich liczbę do jednego w punkcie przyjęć. Informacje o ograniczeniach zostały zamieszczone na tablicy ogłoszeń znajdującej się przed Ośrodkiem oraz na stronie internetowej OPS w zakładce aktualności. Informacje były również udzielane telefonicznie oraz mailowo przez dyżurujących pracowników OPS-u.

(akta kontroli str. 117-121)

W przyjętych zarządzeniach w sprawie ograniczenia bezpośredniej dostępności obsługi Klientów w Ośrodku, obowiązujących od 13 marca 2020 r., wskazano, że osoby objęte pomocą w formie posiłku w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 będą nadal korzystały ze wsparcia, z tym, że posiłek zastąpiono pomocą w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Nie wymagano złożenia nowego wniosku w celu zmiany obowiązujących decyzji.

(akta kontroli str. 117-121)

W 2020 r. z pomocy w zakresie dożywiania korzystało 139 uczniów, tj. 2,33% mieszkańców gminy¹³. W 2020 r. z pomocy społecznej w zakresie dożywiania korzystały 54 rodziny z dziećmi. Zgłoszonych zostało 400 wniosków o objęcie 267 osób pomocą w zakresie dożywiania. Spośród ww. wniosków 199 (49,75%) zostało złożonych przez rodziców lub opiekunów, 187 (46,75%) zostało wytypowanych w wyniku działań podjętych przez pracowników OPS, a pozostałe 14 wniosków (3,5%) pochodziło od dyrektorów szkół i placówek oświatowych z terenu gminy.

W 2020 r., z pomocy w zakresie dożywiania korzystało łącznie 267 osób, tj. o 36 (11,9%) mniej niż w roku 2019. Liczba uczniów korzystających z posiłków wynosiła w 2020 roku 139 osób i była mniejsza o 19 (12%) w stosunku do 2019 roku. W poszczególnych kwartałach 2020 r. pomoc świadczona była na rzecz: 81 osób w I kwartale, 209 osób w II, 77 osób w III oraz 184 osób w IV kwartale. Liczba uczniów korzystających z wsparcia w dożywianiu w poszczególnych kwartałach 2020 r. wynosiła 79 w I kwartale, 118 w II, 55 w III oraz 105 w IV kwartale¹⁴.

Uchwały Nr III/17/18 Rady Gminy Mieścisko z dnia 21 grudnia 2018r. w sprawie: określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,

Uchwały Nr III/18/18 Rady Gminy Mieścisko z dnia 21 grudnia 2018r. w sprawie: ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,

¹¹ Na podstawie § 8 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. z 2020, poz. 433) oraz § 10 tegoż rozporządzenia w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii.

¹² Zarządzenia Nr OPS.0120.2.2020 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Mieścisku z 16 marca 2020 r. w sprawie wprowadzenia ograniczenia bezpośredniej dostępności obsługi Klientów w Ośrodku Pomocy Społecznej w Mieścisku, zmienione Zarządzeniami OPS. 0120.3.2020 z 23 marca 2020 r., oraz Zarządzeniem Nr 6 /2020 z 16 czerwca 2020 r.

¹³ W 2019 roku na terenie Gminy Mieścisko zamieszkiwało 5 937 osób, natomiast w 2020 roku liczba mieszkańców wynosiła 5 977.

¹⁴ W I kwartale z pomocy korzystało 20 dzieci i 59 uczniów, w II kwartale 36 dzieci i 82 uczniów, w III kwartale dziewięć dzieci i 46 uczniów, a w IV kwartale 31 dzieci i 74 uczniów.

W 2019 r. z pomocy w zakresie dożywiania korzystało 158 uczniów, co stanowi 2,66% mieszkańców gminy, a z pomocy w zakresie dożywiania korzystało 55 rodzin z dziećmi. Zgłoszone zostały 343 wnioski o objęcie 303 osób pomocą w zakresie dożywiania.

(akta kontroli str. 123-129)

W kontrolowanym okresie¹⁵ nie wystąpiły przypadki odmowy udzielenia pomocy w w/w zakresie, a wszystkim osobom wskazanym w złożonych wnioskach wsparcie zostało udzielone. Na funkcjonowanie OPS w tym zakresie nie składano wniosków ani skarg. Działania OPS związane z realizacją tych zadań (w tym realizacja Programu) nie były kontrolowane przez instytucje zewnętrzne.

(akta kontroli str. 123-129,131-132)

2. Stosowane formy pomocy w zakresie dożywiania uczniów oraz sposób ich realizacji.

W 2020 r. pomocą w zakresie dożywiania objętych było łącznie 267 osób, z czego 49 stanowiły dzieci w wieku przedszkolnym, a 90 uczniowie. W 2020 r. z pomocy w zakresie dożywiania korzystało 15 osób mniej (5,3%) w stosunku do roku 2019. Z pomocy w formie posiłku skorzystały łącznie 204 osoby¹⁶. Zasilek celowy przeznaczony za zakup posiłków lub żywności został wypłacony łącznie 495 osobom, w tym dla 90 dzieci oraz 180 uczniów.

(akta kontroli str. 123-125)

W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki nieobjęcia uczniów wsparciem w zakresie dożywiania z powodu braku środków finansowych lub braku warunków technicznych i sanitarnych do przygotowania posiłku. W Ośrodku nie rozpoznano również przypadku niechęci uczniów do korzystania z pomocy w dożywianiu lub innych przyczyn rezygnacji z tej formy wsparcia.

(akta kontroli str. 132)

Na terenie gminy znajdowały się cztery punkty w których wydawane były posiłki dla osób objętych pomocą w zakresie dożywiania. Punkty znajdowały się w trzech placówkach oświatowych, tj. Przedszkolu „Leśne Ludki” w Mieścisku, Szkole Podstawowej w Mieścisku oraz Szkole Podstawowej „Milenium” w Popowie Kościelnym¹⁷. Przez cały okres objęty kontrolą nie tworzono nowych miejsc wydawania posiłków ani nie likwidowano istniejących wcześniej. Ww. jednostki nie przygotowywały posiłków na miejscu, ale były one dowożone przez firmę cateringową. Dożywianie uczniów prowadzone było również w jednej jednostce poza terenem Gminy, tj. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kłęcku.

(akta kontroli str. 148-149, 271-272)

W latach 2019-2020 miejsca wydawania posiłków dla uczniów nie były dostępne w dni wolne od szkoły, dni wolne od zajęć edukacyjnych oraz w okresie przerwy wakacyjnej. W wydawanych decyzjach o przyznaniu wsparcia w postaci zapewnienia ciepłych

¹⁵ Wg stanu na dzień 17 stycznia 2021r., tj. przeprowadzenia analizy w powyższym zakresie.

¹⁶ W roku 2019 posiłek otrzymało 36 dzieci i 81 uczniów, natomiast w 2020 roku z powyższego świadczenia skorzystało 28 dzieci i 68 uczniów.

¹⁷ W szkole Podstawowej w Mieścisku funkcjonowały dwa punkty wydawania posiłków zlokalizowane pod adresami: ul. Wągrowiecka 19 oraz ul. Wągrowiecka 28. W pozostałych placówkach funkcjonowało po jednym punkcie.

posiłków zawierano zapisy, że wsparcie ma formę opłacania posiłków w dni nauki szkolnej i zostaje przyznane na „pięć dni w tygodniu”. Zapis o przyznaniu posiłku jedynie w dni nauki szkolnej zamieszczany był we wszystkich decyzjach o przyznaniu pomocy w formie posiłku.

W złożonym wyjaśnieniu Kierownik OPS wskazała, że przyczynami tej sytuacji są:

- brak funkcjonujących w jednostkach oświatowych stołówek szkolnych. Posiłki przygotowywane są przez firmy cateringowe, które zgodnie z zawartymi umowami zobowiązane są do dostarczania posiłków jedynie w dni nauki szkolnej;
- fakt, że rodzice uczniów korzystających z posiłku byli zorientowani jakie wsparcie im przysługuje, gdyż zostali o tym poinformowani przez pracowników przeprowadzających z nimi wywiad środowiskowy, i mimo to nie zgłaszali potrzeby otrzymania wsparcia w dni wolne od nauki. Przyznanie ciepłego posiłku w szkole motywowane było głównie dojazdem uczniów do szkoły autobusem i wydłużonym czasem oczekiwania w świetlicach szkolnych na autobus powrotny do domu;
- w okresach wakacji letnich oraz ferii zimowych nie wpływały żadne wnioski o przyznanie pomocy w zakresie dożywiania, co spowodowane jest w szczególności wyjazdami rodzin z dziećmi na wypoczynek.

(akta kontroli str. 271, 300, 348-351)

W okresach ferii zimowych i letnich nie wszyscy uczniowie objęci pomocą w formie opłacania posiłków w szkole mieli zapewnione inne formy pomocy w dożywianiu. Pomoc w formie zasiłku celowego na zakup żywności została przyznana w okresie wakacji letnich sześciu uczniom spośród 45 objętych pomocą w formie posiłku w III kwartale 2020 r.¹⁸. W okresie ferii zimowych spośród 63 uczniów objętych pomocą w postaci posiłku w I kwartale 2020 r. nie przyznawano pomocy w formie zasiłku celowego.

(akta kontroli str. 297–299, 348-351)

Z wyjaśnienia Kierownik OPS wynika, że w okresie wakacji letnich 13 rodzinom najbardziej potrzebującym przyznano pomoc z innych źródeł niż realizowany Program, w postaci zasiłku okresowego lub zasiłku celowego na zakup żywności, z czego siedem zasiłków przyznano na wniosek strony, a sześć zostało przyznanych w wyniku działań własnych przeprowadzonych przez pracowników OPS. Z decyzji o przyznaniu pomocy wynika, że dwóm rodzinom liczącym łącznie sześć osób przyznano dodatek celowy na zakup żywności w miesiącu lipcu 2020 r., natomiast pozostałe rodziny otrzymywały zasiłki okresowe z tytułu pozostawiania bez pracy lub zasiłki na zakup opału. Pomoc ta przeznaczana była również na zakup produktów spożywczych.

(akta kontroli str. 300-351)

Kontrola dokumentacji związanej z wydaniem dwóch decyzji o przyznaniu pomocy w zakresie dożywiania wykazała, że nie zamieszczano w nich wzmianki o

¹⁸ Liczba uczniów którym przyznano pomoc w postaci ciepłego posiłku w szkole, wg stanu na dzień 30 września 2020 r.

poinformowaniu wnioskodawców o przysługującym im prawie do wsparcia w dożywianiu również w dni wolne od nauki.

(akta kontroli str. 187-218)

Wobec faktu przyznania zasiłku celowego na zakup żywności w czasie wolnym od zajęć w wakacje letnie jedynie czterem uczniom¹⁹, którzy korzystali z pomocy w czerwcu i we wrześniu oraz niezłożenia żadnych wniosków na czas ferii zimowych, Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, na potrzebę rozważenia, czy sposób informowania przez OPS mieszkańców gminy o możliwości ubiegania się o pomoc w obszarze dożywiania w tych okresach, który polegał dotychczas na przekazywaniu informacji w powyższym zakresie podczas zbieranych wywiadów środowiskowych, jest wystarczający.. Zwiększeniu świadomości w tym zakresie służyłoby przykładowo zamieszczenie stosownej informacji na stronie internetowej jednostki.

(akta kontroli str. 303, 325, 297–299, 348-351)

Z analizy dokumentacji 57 postępowań o przyznaniu pomocy w zakresie dożywiania wynika, że w okresie od czerwca do września 2020 r. obowiązywało łącznie 57 decyzji o przyznaniu wsparcia w ramach realizowanego Programu, z czego wg stanu na dzień 30 czerwca 2020 r. obowiązywały 32 decyzje²⁰ o przyznaniu zasiłku celowego na zakup żywności, a wsparcie było przyznane na miesiąc czerwiec. We wrześniu wydano 25 decyzji²¹ o przyznaniu pomocy w postaci ciepłego posiłku dla uczniów, obowiązujących w okresie od września do końca października 2020 r. Ponadto wydano dwie²² decyzje o przyznaniu wsparcia w postaci zasiłku celowego na zakup żywności, które były finansowane ze środków własnych OPS²³. W składanych wnioskach oraz w kwestionariuszach wywiadu środowiskowego (w części dotyczącej oczekiwań strony) nie określano terminu na jaki ma zostać przyznana pomoc²⁴.

(akta kontroli str. 303, 325, 369-370)

Okres, na jaki wydawano decyzje o przyznaniu zasiłku celowego na zakup żywności wynikał w szczególności z posiadanych przez OPS środków finansowych. W złożonych wyjaśnieniach Kierownik OPS wskazała, że zasiłki przyznawane były do wysokości posiadanych środków. Ponadto, głównym założeniem Programu była pomoc w postaci ciepłych posiłków dla uczniów, zmieniająca się sytuacja związana z epidemią nie pozwalała określić terminu ich powrotu do szkół.

(akta kontroli str. 297-299, 352)

Po wprowadzeniu zmienionych zasad organizacji nauczania, tj. nauki zdalnej lub hybrydowej, w placówkach, w których do tej pory wydawano posiłki, nie było dalszej możliwości korzystania z pomocy w postaci posiłku na miejscu, nie wydawano również posiłków na wynos.

(akta kontroli str. 271)

¹⁹ Zasiłki zostały przyznane w związku z wnioskiem strony (dwoje uczniów) oraz w wyniku działań podejmowanych z Urzędu (dwoje uczniów).

²⁰ Pomocą w postaci zasiłku celowego na zakup żywności objęto łącznie 169 osób

²¹ Posiłki zostały przyznane 45 uczniom.

²² Dwoma decyzjami wydanymi 16 lipca 2020 r. i 12 sierpnia 2020 r. objęto 2 rodziny liczące po trzy osoby, a kwoty przyznanych zasiłków wynosiły po 150 zł.

²³ Powyższe zasiłki nie zostały przyznane w ramach realizacji Programu, a ich wysokość nie została uwzględniona w sprawozdaniach z jego realizacji.

²⁴ W uzasadnieniu wydawanych decyzji wskazywano, że przyznana pomoc jest uzależniona od możliwości finansowych OPS.

W przyjętych zarządzeniach Kierownika OPS dotyczących wprowadzenia ograniczeń w bezpośredniej dostępności obsługi klientów w Ośrodku wskazano, że osoby objęte pomocą w formie posiłku w ramach Programu nadal korzystały ze wsparcia, z tym, że posiłek zastąpiono pomocą w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Pomimo przyjęcia takich regulacji, za okres od dnia 16 marca 2020 r. tj. od dnia zamknięcia placówek oświatowych do 31 marca 2020 r.²⁵ oraz od 23 października do 30 października 2020 r. (od dnia zamknięcia placówek dla uczniów klas 4-8) rodzinom, które objęte były pomocą w postaci posiłku dla uczniów (a te nie uczęszczały do szkoły ze względu na formę pobieranej nauki) nie wypłacano zasiłków celowych na zakup żywności.

(akta kontroli str. 117-121, 297-299, 348-351, 369-370)

Z wyjaśnienia złożonego przez Kierownik OPS wynika, że powyższa sytuacja spowodowana była dynamiką wprowadzanych zmian, które organizacyjnie zakłóciły pracę Ośrodka, ponadto rodzice uczniów objętych dożywianiem w formie posiłków w szkołach nie wnioskowali o przyznanie pomocy w dożywianiu w innej formie niż opłacanie ciepłych posiłków. Kierownik nadmieniła również, że sytuacja rodzin objętych pomocą była w w/w okresach monitorowana przez pracowników OPS i żadna z nich nie wymagała i nie potrzebowała natychmiastowej pomocy w zakresie zakupu posiłków lub żywności. Po uzyskaniu informacji o dalszym zamknięciu szkół podjęto decyzję, aby w kolejnych wydawanych decyzjach, pomoc w formie posiłków zastąpić zasiłkiem celowym na zakup posiłków lub żywności.

(akta kontroli str. 297-299, 339, 348-351)

W pozostałych okresach, w których nauka pobierana była w formie zdalnej, pomoc uczniom udzielana była w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności.

(akta kontroli str. 132, 241-243, 254-256)

NIK wskazuje, że zapewnienie pomocy w obszarze dożywiania miało istotne znaczenie po wprowadzeniu zmian w funkcjonowaniu placówek oświatowych wynikających z wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego a następnie stanu epidemii. W OPS zmiana formy pomocy z posiłku w szkole na zasiłek celowy w odniesieniu do uczniów z terenu Gminy nastąpiła dopiero po upływie dwóch tygodni po zaprzestaniu wydawania im posiłków w szkołach w miesiącu marcu (w październiku 2020 r., w odniesieniu do uczniów klas 4-8 nastąpiło to zdecydowanie szybciej - w okresie siedmiu dni).

OPS zawierał porozumienia z placówkami oświatowymi które realizowały zadania związane z dożywianiem uczniów z terenu Gminy. W 2020 roku zawarte zostały cztery porozumienia, w tym trzy z jednostkami z terenu Gminy oraz jedno z jednostką oświatową znajdującą się w Gminie Kłecko²⁶. W zawieranych porozumieniach określano stawkę za posiłek oraz formę dożywiania, natomiast informacje o osobach uprawnionych do otrzymywania posiłku przekazywane były w poszczególnych miesiącach, w których porozumienia obowiązywały. Trzy placówki wystawiały na rzecz Ośrodka noty

²⁵ Data obowiązywania decyzji o przyznaniu pomocy w formie posiłków w szkołach. Od dnia 1 kwietnia wszystkim osobom korzystającym z pomocy w dożywianiu wydawano decyzje o przyznaniu zasiłku celowego na zakup żywności i posiłków.

²⁶ Jeden zespół szkolno-przedszkolny, dwie szkoły podstawowe (w tym jedna z przedszkolem), jedno przedszkole

obciążeniowe, natomiast Szkoła Podstawowa w Popowie Kościelnym obciążała OPS fakturami. W rozliczeniach podawano informacje dotyczące osób, które korzystały z posiłków oraz kwoty do zapłaty, a pracownik ośrodka sprawdzał czy lista osób korzystających z dożywiania jest zgodna z listą osób wskazanych przez OPS jako zakwalifikowane do otrzymania pomocy.

(akta kontroli str. 133-149, 367-368)

Rzeczywiste wydatki poniesione na dożywianie uczniów w 2020 roku wyniosły 149 tys. zł, z czego wydatki poniesione na podstawie not obciążeniowych oraz faktur wystawionych przez jednostki oświatowe wynosiły łącznie 50 185, 32 zł i ponoszone były za miesiące od stycznia do marca oraz od września do grudnia 2020 roku, natomiast w okresie od marca do sierpnia, placówki oświatowe nie wystawiały na rzecz OPS-u not obciążeniowych ani faktur. Wsparcie w dożywianiu odbywało się tylko w postaci wypłat zasiłków celowych na zakup posiłku lub pożywienia. Składane przez placówki oświatowe rozliczenia zawierały imię i nazwisko osoby uprawnionej do otrzymania pomocy, formę otrzymywanych posiłków (formy posiłków nie wskazywano w rozliczeniach składanych przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kłęcku) wraz z terminami w których korzystała ona z pomocy. W przypadku rozliczeń ZSP w Kłęcku wskazano wartość świadczenia, która była zgodna z kwotą wskazaną w zawartym porozumieniu, ponadto pracownik OPS sprawdzający dokumenty pod względem formalnym potwierdził, że pomoc była świadczona zgodnie z zawartym porozumieniem.

(akta kontroli str. 130, 233-257, 258-270, 367-368)

Posiłki wydawane były w postaci jednego gorącego dania. W 2020 roku 96 uczniów objętych pomocą (21 mniej niż w roku 2019) otrzymało łącznie 5 279 posiłków, o 7 421 posiłków mniej niż w roku poprzednim²⁷.

(akta kontroli str. 123-125)

Pracownicy OPS nie przeprowadzali w placówkach oświatowych kontroli prawidłowości realizacji zadań pomocowych w zakresie dożywiania, a w zawieranych porozumieniach nie zamieszczono zapisów dotyczących sposobu sprawowania nadzoru oraz możliwości przeprowadzania przez OPS kontroli sposobu realizacji porozumień. Z wyjaśnienia Kierownik Ośrodka wynika, że Ośrodek nie posiada opracowanych szczegółowych zasad prowadzenia nadzoru nad realizacją ww. zadań. Nadzór nad ich realizacją przez jednostki odbywa się poprzez weryfikację dokumentów stanowiących comiesięczne rozliczenie tj. faktur i not obciążeniowych wraz z załączonymi listami osób oraz dni w których korzystały one z pomocy.

(akta kontroli str. 133-149, 292)

Uwzględniając złożone przez Kierownik OPS wyjaśnienia, NIK wskazuje jednak, że niewprowadzenie w zawieranych porozumieniach zapisów umożliwiających OPS nadzór nad działaniami jednostek oświatowych w zakresie dożywiania znacząco utrudnia ocenę prawidłowej realizacji zawartych przez nie porozumień.

²⁷ W 2019 roku wydano 3 627 posiłków na rzecz 36 dzieci i 9 073 dla 81 uczniów, w 2020 roku 1 695 posiłków 28 dzieciom i 3 584 posiłki 68 uczniom.

OPS nie dostrzegał problemów związanych z realizacją programu dożywiania. W ocenie Kierownik Ośrodka, przyjęte uregulowania prawne w okresie wystąpienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego umożliwiły dalszą realizację zadań w sposób sprawny i bezpieczny, czego przykładem może być częściowe zastąpienie opłacanych posiłków wypłatą ekwiwalentu na zakup żywności.

(akta kontroli str. 132)

3. Prawidłowość prowadzenia postępowania administracyjnego w zakresie wydawania decyzji przyznających pomoc w zakresie dożywiania.

W latach 2019 – 2020 wydano 679 decyzji w sprawie udzielenia pomocy, z czego 320 zostało wydanych w 2019 roku, a 359 to decyzje wydane do końca roku 2020. Na podstawie ww. decyzji pomocą objęto łącznie 549 osób, w tym 297 uczniów²⁸. W kontrolowanym okresie nie wydawano decyzji o odmowie przyznania pomocy, o umorzeniu postępowania lub o pozostawieniu sprawy jako nierozpoznanej. Wszystkim uczniom, których dotyczyły wnioski złożone do OPS i zostali zidentyfikowani jako osoby potrzebujące wsparcia w zakresie dożywiania, taka pomoc została udzielona.

(akta kontroli str. 273-274)

Wnioskodawcy zwracali się do Ośrodka wskazując formę pomocy którą chcą otrzymywać. Po przyjęciu zgłoszenia pracownicy OPS podejmowali działania w kierunku objęcia pomocą w zakresie dożywiania, czynności dowodowe w sprawie przeprowadzane były przez OPS bez zbędnej zwłoki, a wydawane decyzje uwzględniały formę przyznanej pomocy wynikającą ze złożonych wniosków. Wydanie decyzji administracyjnej było każdorazowo poprzedzone przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego, a dane dotyczące sytuacji osób (rodzin) pochodziły z Urzędu Gminy, wywiadu z wnioskodawcą oraz korespondencji z innymi urzędami²⁹. Osoby ubiegające się o pomoc składały również zaświadczenia dotyczące ich sytuacji materialnej, dokumenty z zakładów pracy oraz zaświadczenia lekarskie, jeżeli miało to istotne znaczenie dla sprawy. W trakcie trwania epidemii COVID-19 wywiad przeprowadzany był w formie rozmowy telefonicznej, z której pracownik Ośrodka każdorazowo sporządzał notatkę służbową oraz wypełniał kwestionariusz rodzinnego wywiadu środowiskowego. Osoby, którym przyznano pomoc w obszarze dożywiania spełniały kryteria dochodowe. W wypełnianych kwestionariuszach każdorazowo zamieszczano informację o łącznym dochodzie rodziny oraz dochodzie na osobę.³⁰ Powyższych ustaleń dokonano po przeprowadzeniu analizy dokumentacji dotyczącej wydania 13 decyzji o przyznaniu pomocy w zakresie dożywiania³¹.

(akta kontroli str. 183-218)

Decyzje o przyznaniu pomocy były podpisywane były przez Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Mieścisku, która posiadała upoważnienie do wydawania decyzji

²⁸ W 2020 roku pomoc przyznano 49 dzieciom oraz 90 uczniom, natomiast w 2019 roku 51 dzieciom i 107 uczniom.

²⁹ np. Powiatowym Urzędem Pracy w Wagrowcu, urzędami gmin

³⁰ Kryteria dochodowe zostały skazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w art. 8 ww. ustawy wynoszącej dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 701 zł, a dla osoby w rodzinie – 528 zł. Zgodnie z zapisami Modułu III Programu ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy, a kryterium dochodowe wynosi 150% wskazanej kwoty.

³¹ Analizie poddano dokumentację 5 decyzji wydanych w 2019 roku oraz 8 decyzji z roku 2020 (po dwie wydane w każdym kwartale). W 2021 roku (na dzień przeprowadzenia analizy, tj. 15 styczeń) OPS nie wydawał decyzji dotyczących przyznania świadczeń.

administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości Gminy³² udzielone przez Wójta Gminy Mieścisko.

(akta kontroli str. 114-115, 188, 203, 301-338)

Decyzje o przyznaniu posiłku będące podstawą wydawania posiłków obowiązywały do końca marca i dotyczyły 63 uczniów, a w trakcie nauki zdalnej decyzje o przyznaniu zasiłku celowego na zakup posiłków lub żywności przyznawane były na okresy miesięczne i objęte nimi były wszystkie dzieci, w stosunku do których został złożony wniosek. Kolejne wnioski składane były z takim wyprzedzeniem (w przypadku działań podejmowanych z urzędu wszczynano kolejne postępowania), aby OPS zdążył przeprowadzić postępowanie i wydać decyzję o przyznaniu pomocy bez ryzyka wystąpienia przerwy w zapewnieniu posiłku podopiecznym Ośrodka. Uwagi NIK w tym zakresie dotyczą jedynie terminu zmiany formy pomocy z posiłku w szkole na zasiłek celowy w odniesieniu do uczniów z terenu Gminy w miesiącu marcu i w październiku 2020 r. i zostały zasygnalizowana wcześniej.

(akta kontroli str. 183-186, 297-299, 348-351, 369-370)

Informacje o otrzymywanej pomocy w zakresie dożywiania były zamieszczane w kwestionariuszach rodzinnego wywiadu środowiskowego znajdujących się w aktach sprawy. Kierownik OPS wyjaśniła, że ustalając okresy na jakie została przyznana pomoc kierowano się wysokością posiadanych środków finansowych w zatwierdzonym planie finansowym OPS-u. Pierwszy okres świadczenia pomocy ustalany jest w oparciu o posiadane środki własne Ośrodka oraz środki z budżetu Gminy, natomiast kolejne uzależnione są od wysokości dotacji celowej przekazywanej przez Wojewodę Wielkopolskiego.

(akta kontroli str. 188, 203, 224, 352)

W wyniku analizy 13 decyzji o przyznaniu pomocy w zakresie dożywiania stwierdzono, że zawierały one wszystkie obligatoryjne elementy określone przepisami oraz pouczenie o konieczności niezwłocznego poinformowania o zmianie sytuacji, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń³³. Przestrzegano terminów wydawania decyzji administracyjnych³⁴.

(akta kontroli str. 183-186, 188, 203, 301-338)

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³⁵, sprawy z zakresu pomocy społecznej należą do zadań własnych gminy. Organem właściwym do wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach, na podstawie art. 5 § 2 pkt 3 i 6 kpa, jest wójt, który zgodnie z art. 110 ust. 7 ups, udziela kierownikowi ośrodka pomocy społecznej upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Zatem decyzje wydawane w sprawie przyznania pomocy w postaci posiłków oraz zasiłków celowych były wydawane w imieniu Wójta Gminy Mieścisko jako organu

³² Upoważnienie zostało udzielone na podstawie Zarządzenia nr 68/2004 Wójta Gminy Mieścisko z dnia 30 kwietnia 2004 roku.

³³ Obligatoryjne elementy decyzji zostały wskazane w art. 107 § 1 i 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm., dalej kpa), natomiast obowiązek pouczenia o konieczności niezwłocznego poinformowania o zmianie sytuacji, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń wynika z art. 109 ustawy o pomocy społecznej.

³⁴ Terminy załatwiania spraw administracyjnych zostały wskazane w art. 35 i 36 kpa.

³⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.

administracji publicznej wydającego decyzje i takie oznaczenie organu winno znajdować się w części nagłówkowej decyzji, zamiast OPS. Stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowość³⁶ polegającą na tym, że w wydawanych decyzjach jako organ wydający decyzje wskazywany był Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku, zamiast Gminy Mieścisko.

(akta kontroli str. 188, 203, 301-338)

Według wyjaśnień Kierownik OPS spowodowane to było ustaleniami z radcą prawnym obsługującym Ośrodek. W ww. wyjaśnieniu wskazano, że powyższe zostało zakwestionowane przy okazji rozpatrywania innej sprawy, w której stroną był OPS w Mieścisku przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Pile, które wskazało że organem właściwym do wydawania decyzji administracyjnych jest Wójt Gminy, w związku z czym od dnia 18 grudnia 2020 r. w wydawanych decyzjach wskazywany jest prawidłowy organ. Powyższa nieprawidłowość została w czasie kontroli wyeliminowana.

(akta kontroli str. 340-346)

W kontrolowanym okresie nie złożono odwołań od wydanych decyzji o przyznaniu wsparcia w zakresie dożywiania oraz nie uchylano wydanych decyzji.

(akta kontroli str. 131, 369-370).

4. Finansowanie zadań w zakresie dożywiania uczniów.

W 2020 roku na zadania związane z dożywianiem uczniów poniesiono wydatki w łącznej wysokości 149 tys. zł, z czego 115 tys. zł stanowiły środki z dotacji celowej przekazanej przez Wojewodę Wielkopolskiego, a 34³⁷ tys. zł to środki własne gminy. W ramach tej kwoty poniesiono wydatki na dożywianie w formie:

- a) posiłków, których łączny koszt wynosił 45 737 zł, ze środków dotacji wydatkowano kwotę 16 337 zł, a 29 290 zł stanowiły środki własne gminy. Średni koszt jednego posiłku wynosił 8,66 zł.
- b) zasiłków celowych, których łączny koszt wynosił 80 253 zł, z czego 50 053 to kwota zasiłków celowych wydatkowana na rzecz uczniów, a 30 200 zł to pozostałe zasiłki celowe przeznaczone na dożywianie. Ze środków dotacji wydatkowano łączną kwotę 77 343 zł³⁸, a 4 710³⁹ zł stanowiły środki własne gminy. Średni koszt jednego świadczenia (przeznaczonego dla uczniów) wynosił 321 zł, a koszt pozostałego świadczenia to 272 zł.
- c) świadczenia rzeczowe o równoważności 23 010 zł (przyznane osobom dorosłym), pokryte w całości ze środków dotacji.

(akta kontroli str. 130, 233-257, 258-270)

Badaniem objęto noty obciążeniowe oraz faktury wystawiane przez jednostki oświatowe za miesiące styczeń oraz wrzesień 2020 roku na łączną kwotę 17 717,75 zł oraz listy wypłat zasiłków celowych i za zakup paczek żywieniowych za miesiąc czerwiec i sierpień 2020 r. na łączną kwotę 18 750,00 zł. Wystawione noty oraz faktury były weryfikowane przez pracowników OPS i zatwierdzane do wypłaty przez osoby upoważnione,

³⁶ Patrz także sekcja „Stwierdzone nieprawidłowości”.

³⁷ Co stanowi 22,82% ogółu poniesionych wydatków.

³⁸ W tym kwota 45 343 zł to kwota zasiłków dla uczniów, a 30 200 zł to pozostałe zasiłki przeznaczone na dożywianie.

³⁹ Środki własne gminy przeznaczone na zasiłki celowe dla uczniów.

a płatności dokonywano terminowo⁴⁰. Noty obciążeniowe zawierały listy osób uprawnionych do skorzystania z pomocy w formie zasiłku celowego wraz z adresem i kwotą przyznanego zasiłku, a płatności dokonywano przelewem na wskazany przez podopiecznych ośrodka rachunek bankowy lub gotówką.

Łączne wydatki na pomoc w zakresie dożywiania w 2020 roku utrzymały się na tym samym poziomie co w roku 2019, kiedy wynosiły również 149 tys. zł, wysokość dotacji celowej oraz środków własnych gminy również nie uległa zmianie i wynosiła odpowiednio 115 tys. zł i 34 tys. zł.⁴¹

(akta kontroli str. 150-182)

5. Realizacja obowiązków sprawozdawczych dotyczących działań pomocowych w zakresie dożywiania uczniów.

Roczna informacja o realizacji Programu sporządzana była przez pracowników OPS i po podpisaniu przez Wójta Gminy przesyłana do Wojewody Wielkopolskiego. Informacje za lata 2019 i 2020 sporządzane były elektronicznie i przekazywane w terminie wskazanym w Programie⁴². Informacje uwzględniały dane w układzie "ogółem" i "w tym na wsi", prezentując:

- rzeczywistą liczbę osób objętych pomocą w ramach Programu w podziale na grupy osób korzystających z pomocy;
- koszt realizacji pomocy - ogółem, w tym ze środków własnych i z dotacji budżetu państwa;
- koszt posiłków;
- liczbę posiłków;
- rodzaj posiłku;
- koszt dowozu posiłków dla osób dorosłych;
- liczbę osób, którym dowieziono posiłek;
- średni koszt jednego posiłku;
- wielkość środków wydatkowanych na zasiłki celowe w ramach realizacji pomocy;
- liczbę zasiłków celowych;
- koszt świadczeń rzeczowych - ogółem, w tym ze środków własnych i z dotacji budżetu państwa;
- inne koszty - ogółem;

Sporządzone sprawozdania zawierały dane zgodne z ewidencją źródłową, nie wystąpiły przypadki dokonywania korekt przesłanych informacji.

(akta kontroli str. 258-270, 275-290)

Dane dotyczące wykonania przez OPS zadań w zakresie dożywiania w wymiarze rzeczowym oraz finansowym były prezentowane również w półrocznych oraz rocznych

⁴⁰ Do dokumentów każdorazowo załączano listę osób korzystających z pomocy w formie posiłku lub listę osób którym przyznano zasiłek celowy, które były weryfikowane przez pracownika OPS, faktury oraz noty zawierały opis czego wydatek dotyczy, były sprawdzane pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym i zatwierdzane do wypłaty przez osoby upoważnione.

⁴¹ W ramach tej kwoty poniesiono wydatki na zakup posiłków w łącznej wysokości 99 910 zł, wypłatę zasiłków celowych w wysokości 42 140 zł na wypłatę zasiłków celowych oraz świadczenia rzeczowe w wysokości 6 950 zł. Średni koszt jednego posiłku w 2019 roku wynosił 7,87 zł. Koszt jednego świadczenia przeznaczonego dla uczniów wynosił 273 zł (koszt pozostałego świadczenia to 217 zł).

⁴² Sprawozdanie za 2019 rok zostało przekazane 13 stycznia 2020 roku, natomiast za 2020 rok 2 stycznia 2021 roku

sprawozdaniach z wykonania planu finansowego⁴³ oraz rocznych informacjach o działalności Ośrodka sporządzanych i przekazywanych do Urzędu na potrzeby sporządzenia informacji z wykonania budżetu Gminy Mieścisko. Zaprezentowane w nich dane były zgodne z wykazywanymi w informacjach o realizacji programu dożywiania⁴⁴.

(akta kontroli str. 353-363)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) W opracowanej na zlecenie OPS Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych nie ujęto problemu niedożywienia występującego wśród mieszkańców gminy, nie wyznaczono celów działania i mierników ich realizacji, pomimo że posiadano informacje o skali zjawiska oraz skali udzielanej w związku z nim pomocy.

(akta kontroli str. 18 – 83, 293-294)

2) W wydawanych decyzjach błędnie wskazano jako organ je wydający Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku, zamiast Wójta Gminy. Nieprawidłowość ta w czasie kontroli NIK została już wyeliminowana.

(akta kontroli 183-186, 188, 203, 301-338, 340-346)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o uwzględnienie przy opracowaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Mieścisko diagnozy rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej w zakresie wsparcia w dożywianiu, wraz z wyznaczeniem celów i planu działania zmierzającego do ich realizacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

⁴³ Sprawozdania z wykonania planu finansowego OPS w 2019 roku sporządzono 25 lipca (za I półrocze 2019 r.), a w 2020 roku 26 lutego (za 2019 rok) oraz 29 lipca (za I półrocze 2020 r.).

⁴⁴ Dotyczy informacji o działalności OPS za 2019 rok, sporządzonej w kwietniu 2020 roku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 26 lutego 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler:
Jakub Łakomecki
Inspektor kontroli państwowej

Dyrektor:
z up. Grzegorz Malesiński
p.o. Wicedyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis